

Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC)

Cofnodion Dydd Iau 30 Ionawr 2025

Ar-lein drwy Teams

9:30 (ar gau i Aelodau) **9:40 - 9:45** (ar gau i Aelodau ac archwilywyr)

9:45 – 12:30 (pwyllgor llawn)

Mair Gwynant	Aelod o'r Pwyllgor [Cadeirydd]
Fran Targett	Aelod o'r Pwyllgor
Peter Davies	Aelod o'r Pwyllgor
Annmarie Thomas	Aelod o'r Pwyllgor
Phil George	Aelod o'r Pwyllgor
Nicola Williams	Aelod o'r Pwyllgor
Sabiha Azad	Aelod o'r Pwyllgor (hyfforddai)
Samer Karrar	Aelod o'r Pwyllgor (hyfforddai)
Princess Onyeausi	Aelod o'r Pwyllgor (hyfforddai)
Derek Walker	Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Marie Brousseau Navarro	Dirprwy Gomisiynydd a Chyfarwyddwr Iechyd
Lisa Pitt	Cyfarwyddwr Cyllid a TG
Helen Nelson	Cyfarwyddwr Cynllunio Strategol a'r Hinsawdd [Ysgrifenyddiaeth]
Clare James	Archwilydd Allanol Archwilio Cymru
Mike Collier	Archwilydd Mewnol TIAA
Jemimah McAlpine	Archwilydd Mewnol TIAA

RHAN 1 - SICRWYDD

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb a datganiadau o fuddiant

Ymddiheuriadau gan Samer Karrar. Nododd Mair y newyddion hyfryd ynglŷn â chyrraedd diogel y babi. Ni chafwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

2. Cofnodion y cyfarfod diwethaf a materion yn codi

Cymeradwyo Cofnodion

23 Hydref 2024 – wedi'i gymeradwyo, dim cywiriadau.

Materion yn Codi

Cyfeiriodd Mair at y papur yn y pecyn, sef rhestr o gamau gweithredu treigl ARAC. Cytunodd y pwyllgor fod hwn yn grynodedb defnyddiol i olrhain camau gweithredu y cytunwyd arnynt.

Cytunodd y Pwyllgor i gyflwyno Cylch Gorchwyl ARAC yng nghyfarfod mis Ebrill 2025 i egluro'r broses ar gyfer penodi cadeirydd ARAC. Cytunwyd hefyd i gyflwyno datblygiadau ar y model codi tâl ac Academi Arweinyddiaeth Cenedlaethau'r Dyfodol, i gyfarfod yn y dyfodol.

GWEITHREDIADAU:

- 2.1 Yr ysgrifenyddiaeth i ychwanegu Cylch Gorchwyl ARAC at gyfarfod mis Ebrill, er mwyn egluro'r broses ar gyfer penodi'r Cadeirydd.

3. Archwiliad Allanol

o Cyfeiriodd Clare James at ei phapur a nododd ei bod yn cysylltu â Chyfarwyddwr Cyllid a TG ynghylch yr amserlenni ar gyfer archwilio allanol yn 2025/26. Mae'r Pwyllgor yn nodi'r ffi archwilio a ad-dalwyd o £3,000, ac y byddai cynnydd o 1.8% yn y ffi y flwyddyn nesaf (2025/26). o Diolchodd Mair i Clare am y ddolen i'r papurau ar seiberddiogelwch/digidol a deallusrwydd artifisial. Mae hyn yn rhywbeth i'r Pwyllgor ei ystyried.

o Nododd Derek y byddai Archwilio Cymru yn cyhoeddi eu hadroddiad pum mlynedd eu hunain ar weithredu'r Ddeddf, ar yr un amserlenni ag Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol.

GWEITHREDIADAU:

- 3.1 Clare James i gysylltu â'r Cyfarwyddwr Cyllid i gynllunio ar gyfer cynnal yr archwiliad yn 205/26, gyda'r bwriad o gael y cyfrifon yn barod ar gyfer cyfarfod yr ARAC ym mis Gorffennaf 2025

4. Archwilio Mewnol

Rhoddodd Mike Collier o TIAA drosolwg o'r cynnydd hyd yma. Mae dau archwiliad wedi'u cwblhau (rheolaethau ariannol a seiberddiogelwch), ynghyd â gweithdy risg ARAC ym mis Hydref. Mae'r archwiliad mewnol dilynol yn digwydd a fydd wedi'i gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn. O ran y cynllun archwilio sy'n weddill ar gyfer 2024/25, roedd hyn yn mynd rhagddo.

Mae set ddiwygiedig o [Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang](#) wedi'u cyflwyno a chadarnhaodd Mike ei fod ar gael i ateb unrhyw gwestiynau. Gyda chontract newydd TIAA yn dod i rym, bydd y newidiadau hyn yn cael eu hymgorffori (er enghraifft, cyfarfod blynyddol gyda chadeirydd ARAC). Yn yr un modd, pan fyddwn yn cyflwyno'r cynllun archwilio, bydd siarter archwilio hirach. Mae'r contract newydd a'r safonau newydd yn amserol i ailosod y berthynas rhwng FGC a TIAA a byddant yn cefnogi datblygiad perthynas fwy rhagweithiol.

Roedd sicrwydd sylweddol wedi'i gyflawni ar yr archwiliad rheolaeth ariannol allweddol.

Roedd sicrwydd rhesymol wedi'i gyflawni. Cytunwyd i weld yr hyfforddiant parhaus hwn wedi'i ymgorffori yn y diwylliant. Eglurodd y Cyfarwyddwr Cyllid a TG fod gan y Comisiynydd restr asedau a bod dyfais yn cael ei dyrannu i aelodau'r tîm. Mae Obits IT oherwydd adborth ar rai o'r ymholiadau o'r archwiliad, a fydd yn galluogi'r swyddfa i gau'r argymhellion.

Cadarnhaodd Marie fod y Swyddfa wedi'i seilio'n llawn ar y cwmwl, a bod copi wrth gefn yn cael ei wneud bob 24 awr. Rydym yn profi hyn fel rhan graidd o'n cynllunio parhad busnes. Mae'r risg o golli data yn sylweddol, ond roedd y pwyllgor yn teimlo'n dawel eu meddwl.

O ran dyfeisiau personol, cadarnhaodd Lisa fod gan y swyddfa gyllid gan Lywodraeth Cymru yn y flwyddyn gyfredol i brynu ffonau ar gyfer pob aelod o'r tîm, y bydd Orbits IT yn eu rheoli gyda rheolaeth o bell. Bydd y Comisiynydd yn newid y polisi i atal cydweithwyr rhag defnyddio dyfeisiau personol ar gyfer gwaith. Nododd Annmarie ei bod wedi datblygu polisi tebyg a chynigiodd rannu. O safbwynt seiberddiogelwch, maes gwendid ychwanegol yw ein perthnasoedd â chyrff eraill. Cytunwyd bod hon yn drafodaeth ddefnyddiol a chadw hyn ar y gofrestr risg.

Cynnydd yn erbyn argymhellion PAPAC ac argymhellion archwilio mewnol eraill

Doedd dim diweddariad ond mae'n ddefnyddiol ei gael fel eitem barhaol.

GWEITHREDIADAU:

4.1 Hyfforddiant seiberddiogelwch i barhau i gael ei ymgorffori yn niwylliant sefydliadol Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol.

4.2 Annmarie i rannu ei phrofiad o ddod â dyfeisiau electronig a roddir gan y gwaith i mewn i ddisodli ffonau personol gyda Lisa.

5. Adroddiad Ariannol

Cyflwynodd Lisa yr Adroddiad Cyllid ar gyfer mis Rhagfyr a'r gyllideb ar gyfer 2025/26. Nododd:

- Bod ansicrwydd ynghylch yswiriant gwladol cyflogwyr, lle rydym yn gobeithio dod o hyd i gefnogaeth ychwanegol.
- Yr incwm ychwanegol a ddaeth i mewn drwy Academi Arweinyddiaeth Cenedlaethau'r Dyfodol, y rhaglen ryngwladol a gwaith polisi bwyd. Myfyriodd y Pwyllgor, er ei bod yn gadarnhaol gweld cyfleoedd ariannu ychwanegol, eu bod hefyd yn peri heriau gan y gallant fod yn fyr rybudd ac weithiau'n tynnu sylw at gynllunio a chyflawni tymor hwy, ac yn ychwanegu at y llwyth gwaith.

Diolchodd y Pwyllgor i Lisa am ei hadroddiad clir iawn.

6. Adroddiad Chwarterol

Adroddiad Eithriadau Chwarterol

Cyflwynodd Marie yr adroddiad. Agorodd Mair y drafodaeth i'r pwyllgor ehangach.

Pwyntiau trafod

- Llwyth gwaith a chapasiti staff oedd y prif broblem, gyda 67% o staff yn teimlo nad oedd modd rheoli'r llwyth gwaith yn yr arolwg staff diweddar. Roedd hyn yn risg enfawr i'r sefydliad ac roedd y canlyniadau'n siomedig ac i raddau mwy nag a ragwelwyd.
- Y gwaith sy'n gysylltiedig ag Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol yw'r prif achos, ond mae'r Pwyllgor yn cydnabod bod hwn yn broblem barhaus ac nid dros dro. Myfyriodd aelodau'r

Pwyllgor ar eu profiad eu hunain o arwain sefydliad sy'n cael ei arwain gan werthoedd a bod hyn yn teimlo fel tir cyfarwydd, lle mae aelodau'r tîm yn gofalu am eu gwaith.

- Nododd Derek ei ddiolch i'r tîm sy'n gweithio'n anhygoel o galed. Roedd y gwaith sy'n gysylltiedig ag Adroddiad y Cenedlaethau Dyfodol wedi helpu'r cenadaethau i gulhau ffocws eu heiriolaeth a'u cyngor dros y pum mlynedd nesaf. Roedd Helen yn arwain y cynllunio llwybr ar gyfer 2025-2030. Nododd y Pwyllgor bwysigrwydd deall effaith a defnyddio dangosyddion perfformiad allweddol i lywio penderfyniadau.

- Diolchodd y Pwyllgor i'r Comisiynydd am gyflwyno'r heriau hyn ac argymhellodd y dylai'r Swyddfa edrych ar safonau gweithle'r HSE ar straeon. Ni ddylai'r swyddfa osgoi gwneud penderfyniadau anodd, a rhaid i'r ffordd rydym yn dewis ble rydym yn mynd i flaenoriaethu fod yn seiliedig ar effaith fesuradwy.

Cofrestr risg.

Nododd y Pwyllgor mai dyma'r tro cyntaf iddynt weld y gofrestr risg, a bod y strwythur cyffredinol yn teimlo'n iawn.

Pwyntiau trafod:

- Mae angen i ni sicrhau bod y risgiau cywir (ar hyn o bryd) wedi'u cynnwys yn y gofrestr risg. Er enghraifft, nid yw'r gofrestr yn cynnwys risg ynghylch y risg i enw da o beidio â chyflawni'r strategaeth, na'r mater ehangach o ddiwygio gwleidyddol tymor hwy dros 18 mis.
- Roedd rhai sylwadau ar y sgorio – er enghraifft, mae sgôr Risg 4-5 yn ymddangos yn isel o ystyried y drafodaeth uchod. Dylai risg cwrmpas 1 leihau. Hoffai'r Pwyllgor weld mwy o eglurder ynghylch yr hyn a wneir, gan bwy a phryd, ac ar fesurau rheoli ychwanegol.
- Gan gyfeirio at Golofn E, dylid ysgrifennu datganiadau mewn ffordd gyson. Er enghraifft, “mae risg o sy'n cael ei achosi gan a fydd yn effeithio ar”.
- Mae angen cynnwys seiberddiogelwch a pharhad busnes.
- Ein her yw a fydd rheolaethau sydd ar waith yn newid o gwbl. Sut mae hyn yn newid dros amser ac a oes gennym risg gywir ar y gofrestr. Gallwn ddadlau dros y sgorio.
- Yn y cyfarfod nesaf, gofynnodd y Pwyllgor am drafodaeth fanylach ar y risgiau yno (er enghraifft, roedd y trafodaethau ar seiberddiogelwch a llwyth gwaith wedi bod yn ddefnyddiol heddiw).
- Gan fynd yn ôl at y cynllun archwilio (eitem 4 uchod), ble ddylai ffocws archwiliadau mewnol fod? Lisa a Mair i gael sgysiau gyda TIAA ac Archwilio Cymru – er enghraifft y materion twyll cenedlaethol a godwyd gan Archwilio Cymru.

Effeithiolrwydd y pwyllgor – papur gan Mair. Adolygiadau perfformiad o aelodau wedi bod yn cael eu cynnal erioed, gan barhau o ble roedd Alan wedi gorffen. Wedi'i symleiddio a'i addasu ac wedi'i adeiladu i mewn ffurflen rheoli perfformiad ar gyfer yr hyfforddeion. Papurau yma heddiw i'ch hysbysu a gofyn am eich barn, drafft cynnig. Hefyd holiadur. Swyddogion, archwilwyr ac aelodau ARA.

Cefnogaeth i hyn. Annemarie i rannu fersiwn debyg. Yn ei groesawu.

Sylwadau ar ffurflen yr hyfforddai – priodol – ydy, sabia yn well na'r llynedd. Mentoriaid i gymryd yr awenau.

GWEITHREDIADAU:

- 6.1 Bydd Lisa a Mair yn cael sgysiau gyda TIAA ac Archwilio Cymru – er enghraifft y materion twyll cenedlaethol a godwyd ym mhapur Archwilio Cymru.

7. Unrhyw Fater Arall

Nid oedd unrhyw Fater Arall a chaeodd y Cadeirydd y rhan hon o'r cyfarfod.